

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrletna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 48.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1911.

Leto VI.

Oči odprimo!

Nemški sodrugi niso opravičeni zahtevati od nas, da bi se od teženj in bojov zatiranega češkega naroda kot celote odtrgali in pomagali braniti predpravice njihove nemške narodne celote celo proti sebi.»

«Tudi boji češkega meščanstva proti nam nas ne morejo odtrgati od češkega naroda in pripraviti, da bi prestopili k nemškemu in branili njegove predpravice proti svojim lastnim koristim.»

Tako pišejo češki socialni demokratje in s tem opravičujejo, zakaj so se odtrgali od nemške, dunajske komande. V teh besedah je jasno povedano, da nemška socialna demokracija, ki so z njo zvezani tudi slovenski socialni demokratje, brani predpravice nemškega naroda v naši državi. Pokazali smo že, kako je ravno ta reč vzrok, da državni zbor ne more do resnega, za ljudstvo koristnega dela. Dokler se Nemci ne prisilijo, da bodo priznavali pravico za vse, toliko časa bo politika gnila in v državnem zboru se bodo samo skozi okno govorili dolgi govori brez uspeha. Praznih besedi pa bo ljudstvo kmalu sito. Mi potrebujemo krepke politike, ki nam ohrani mir, zraven pa poskrbi, da nas povsod drugod po svetu ne izpodrinejo druge države. Naš delavec potrebuje dela in kruha, ne pa lepih govoroč. Da pa more država delati dobro politiko in zagotoviti našemu velikemu obrtu trgov, je pa treba krepkega državnega zbora.

Ali smo se zato borili za splošno volilno pravico, da imamo priložnost brati puste govorance reznih kričačev? Delavci hočemo, da se izvede starostno zavarovanje, da se izpopolnijo zakoni v varstvo delavcev, da se delavskim organizacijam prizna veljavnost, da se stopi na prste kartelom, ki nas izrabljajo ob slabi plači, kadar imajo obilno naročil, ki nas mečejo proč brez ozira na svoje prejšnje ogromne dobičke, ko kupčija kolikaj slabše kaže.

Vse te reči se morejo izvršiti samo v delavnem državnem zboru, ki je pa toliko časa nemogoč dokler se ne zlomijo nemške predpravice. Pri tem pa zavirajo najhujše ravno socialni demokratje vsak napredek. Kdo je pa spravil najbolj zarite Nemce v državni zbor, kdo je pomnožil število nemških nacionalcev pri volitvah? Ali ne ravno socialni demokratje, ki se v svoji slepoti

niso prav nič brigali za to, kako bo za delavce boljše, marveč samo za to, kako bi uničili krščansko misleče stranke in pomagali liberalcem na konja.

Zdaj imajo, kar so naredili. Nemški liberalci in nacionalci štejejo največjo stranko v državni zbornici. Nad sto jih je, toda že zdaj morajo socialni demokratje priznavati, da je ta stranka za vsako delo nespособna in da jim je samo ena reč mar. Kako bi namreč nenemške narode tiščala za vrat in jim odrekala vsako pravico.

Nemški socialni demokratje naj se sami primejo za nos. Oni so krivi! Vsak delavec, ki hrepeni po tem, da se izboljša bolniško zavarovanje, da se zavarovanje proti nezgodam preosnuje in raztegne tudi na delavce, ki stoje pod rudarskim zakonom, da se vsakemu delavcu zagotovi za onemoglost in starost primerna preskrbnina, da se preuredi obrtni red, da se skrajša delavnik vsaj na deset ur, da se sklence postava proti kartelom, naj se zahvali socialnim demokratom, če vse te reči, ki so pripravljene in godne, ne pridejo do rešitve. Njihovi nemški zavezniki, ki so vsled njihovega prizadevanja prišli v tolikem številu v zbornico, zavirajo vse delo in so s tem krivi, da delavec v svoji zapuščenosti strada in kolne.

Nemški liberalci nočejo, da bi se sestavila močna večina, ki bi delovala ljudstvu v korist. Nočejo sodelovati s Čehi, še manj pa s Slovenci in Hrvati; celo Lahe, ki so z njimi v bivši državni zbornici skleпали kravje kupčije, pode zdaj od sebe, ker pravijo: ko bi se Lahom dovolila na primer njihova visoka šola, bi se morala dovoliti tudi drugim narodnostim. Samo eno reč imajo ti liberalci na srcu, kako bi zadovoljili uradnike, ki so bili njihovi najboljši agitatorji pri volitvah. Delavsko ljudstvo strada; državni zbor naj pa 33 milijonov kron vrže uradništvu do VI. razreda. Delavci in nižji uslužbenci v državnih podjetjih naj bi od tega dobili samo nekaj grošev.

Nemška socialna demokracija in njeni slovanski sužnji čutijo, da so v škripcih. Ne vedo si drugače pomagati, nego da v svoji obupnosti gonijo ljudstvo na ulico pred bajonete in krogle, in z nevarnimi demonstracijami in streljanjem v parlamentu zakrivajo svoje pregrehe. Ta pot jih pa ne bo pripeljala do cilja. Mi zaupamo v delavsko razsodnost in razumnost in smo prepričani,

da bo vsa ta socialno demokratična sleparija odprla delavcem oči. In ko bodo delavci spoznali, kako grozno so bili goljufani, in kako neumno so jih vodili od njihovih žuljev dobro plačani voditelji, jim bodo pokazali z zaničevanjem hrbet in začela se bo za delavce nova, boljša doba.

Okno v svet.

O laško-turški vojski je nasproti našemu sotrudniku izjavil neki znani jugoslovanski politik: Občudujem korajžo Italijanov že zato, ker so tako korajžno napadli Turke, ker me veseli vsaka korajža. Pri ljubosumnosti tistih »turških prijateljic«, ki bi si najraje same razdelile Turčijo, je bilo na laški strani potrebno res veliko poguma Turkom ne zgolj pokazati pesti, marveč tudi udariti. Sodim, da čim prej krščanske države uničijo Turčijo, tem boljše za svetoven kulturni napredek. Mohamedanstvo kot tako v svojem bistvu ovira vsako kulturo. Osobito mi Jugoslovani smo kulturno pred vsem zaostali zato, ker smo tvorili stoletja tisti jez evropske kulture, ki je v našo kulturno škodo odbijal mohamedansko valovje. Pod jarmom mohamedanstva ječe še danes slovanski rodovi na Balkanu, ječe in trpe krščanski rodovi v Aziji. Mohamedanski kizmet zatlači vsako stremljenje po napredku, vzame mohamedancem vsako smisel za kulturno delo. S strogo pravnega stališča Lahii niso storili prav, ko so udarili po Turkih s pestjo. A v politiki veljajo predvsem višji oziri in s kulturnega stališča zelo želim, da bi Lahii kmalu osvojili Tripolitaniijo in Barko. Pri tem me vodi še stališče človekoljubja. Mohamedanci se pečajo v Afriki s trgovino črnega blaga. Še danes, v dvajsetem stoletju, mohamedanski trgovci s sužnji požigajo zamorske vasi, more neporabljivo premlado in staro blago in tirajo na tisoče in tisoče mladih krepkih ljudi obojega spola v sužnost, ravnotako, kakor so to delali, dokler so bili močnejši, z našimi ljudmi pred dobrimi štirimi stoletji. Lahii gotovo sramote 19. in 20. stoletja, kupčije s sužnji, ne bodo trpeli in to je že velika pridobitev za splošno človeštvo. Mohamedanski svet, dokler je imel moč, se ni oziral na pravno etiko, ko je uničil bizantinsko cesarstvo, ko je podjarmil Bulgare in Srbe in bo-

Slaba srca.

(Dalje.)

»Je-li mnogo preostalo?«

»Ne zadržavaj me, za Boga svetega, molči . . .«

Arkadij Ivanovič se je po prstih približal postelji in sedel nanjo. Nato je hotel zopet vstati, a je zopet sedel, ker se je domislil, da bi tako motil, akoravno vsled razburjenosti niti sedeti ni mogel. Videlo se je, da ga je nenavadno poročilo popolnoma zmedlo in da v njem še ni pojenjala burja prvega navdušenja. Pogledal je Šumkovega in ta pa njega; Šumkov se je nasmehnil, za-pretil mu s prstom in tako žalostno namršil obrvi (kakor bi bil v tem uspeh celega dela) in je zopet zrl v spise.

Zdelo se je, kakor da ni še obvladal svoje uzrujanosti, ker je vsak trenutek menjal pero, vrtil se na stolu in začel zopet pisati; a roka mu je drhtela in ga izdajala.

»Arkaša! O tebi sem jim pripovedoval,« je naenkrat vzkliknil, kakor da se je ravno tedaj domislil.

»Tako!« — je potrdil Arkadij. »In jaz sem te ravno hotel vprašati o tem. No?«

»No. Ah, da! Pozneje ti bom povedal. Gotovo! Sam sem kriv, toda popolnoma sem sem se spomnil tebe in nje. Bratec, niti pozabil in nisem hotel prav nič govoriti, dokler ne prepisem štirih listov; a medtem prav pisati ne morem. Nепrestano mislim na vas . . .«

Vasja se je smehljaj.

Nastal je molk.

»Hu! Kako slabo pero je to,« je vzkliknil Šumkov in ga jezno vrgel na mizo.

Vzel je drugo.

»Vasja! Slišiš! Samo eno besedo . . .«

»No, govori, toda urno in zadnjič!«

»Ti je dosti ostalo?«

»Oh, bratec!«

Vasja se je tako zmešal, kakor da ni bilo strašnejšega in hujšega vprašanja od tega.

»Mnogo! Zelo mnogo!«

»Veš kaj, dobro misel imam . . .«

»Kakšno?«

»Toda ne, ne! Piši!«

»No, kakšno? Kakšno?«

»Sedem ura je sedaj, Vasjuk!«

Tu se je Nefedjevič nasmehnil in gledati Vasjo nagajivo, vendar nekoliko plaho, ker ni vedel, kako bo sprejel ta njegov predlog.

»No, kaj je?« je vprašal Vasja, ki je bil popolnoma prenehal pisati in gledal Arkadija naravnost v oči, da od pričakovanja je celo nekoliko prebledel.

»Veš kaj?«

»Za Boga, kaj?«

»Veš kaj? Ti si ves razburjen, tako ne bodeš dosti delal . . . Nehaj, nehaj, nehaj! Nekaj vem! Nekaj vem! Poslušaj me!« je dejal Nefedjevič, skočil ves uzrujan raz postelje in niti ni pustil priti Vasji do besede, temveč je začel ognjeno pobijati njegove dokaze. »Pred vsem je treba, da se umiriš, da se zbereš; ni res tako?«

»Arkaša! Arkaša! — je vzkliknil Vasja in planil se stola. »Celo noč bom delal, prav gotovo, delal bom.«

»No, da, da. Šele proti jutru boš legel.« (Dalje prihodnjič.)

sensko kraljestvo, ko je osvojil malone celo Ogrsko in ko je dvakrat poizkušal osvojiti Dunaj. Turkom se zdaj vrača, ko hočejo Lahí vrniti delu turške države kulturo, ki je v severni Afriki in tudi v Aziji bila velika, predno jo je potlačil in uničil za kulturo nesposoben mohamedanski živelj. Čimpreje bo razdeljena turška država med krščanske narode, tem bolje za splošno človečanstvo in tem bolje za mohamedance same. Tako naš izvestitelj.

Laško-turška vojska je zdaj še omejena na Tripolitanijo in Barko. Te dni so bile hude bitke pri Bengaziju, kjer so se Turki in Arabci hrabro upirali, ko so izkrcavali Lahí svoje vojake. Tudi pred mestom Tripolis se je bila ta teden huda bitka, v kateri so morali Lahí izgubiti veliko vojakov, ker se niti ne upajo poročati, koliko izgub da so imeli. Lahí priznavajo sami, da so izgubili pri Bengaziju 1200 vojakov, število, ki je velikansko. Pri Tripolisu so morale pa znašati laške izgube še več, ker so Arabci napadli laške vojake tudi za hrbtom in so se Arabci uprli tudi v mestu Tripolis. Tudi pri Homsu so napadli Turki Lahe. Bitke so trajale več časa, pred Tripolisom po laškem poročilu celo osem ur.

Iz Neaplja so poslali v Tripolis deset tisoč zabojev mrčesnega praška. Lahí se toraj nimajo boriti le proti turškim vojakom in Arabcem, temveč tudi proti raznim drobnim živalicam, ki jim ne dajo pokoja, proti katerim pa topovi nič ne opravijo.

Kitajski revolucionarji zmagujejo. Kakor poročajo listi, so se kitajskega cesarja čete umaknile proti severu. Revolucionarji prodirajo zmagovito. Kitajski vladi se godi zelo slaba tudi vsled tega, ker ne dobi nikjer denarja, ki je poglavitni smodnik v vojski.

V Krakovu je umrl dne 23. t. m. bivši državni poslanec **Stojalovski** za želodčnim rakom. Stojalovski je igral svojedobno v Galiciji precejšno vlogo. Kot nevstrašnega kršč. socialnega borilca ga je ljudstvo visoko čislalo. Imel je celo vrsto sporov z raznimi gosposkami. Poljsko plemstvo je delalo proti njemu s polnim parom. L. 1897. je prišel s šestimi pristaši v državno zbornico in se vsedel poleg nemških krščanskih socialcev. Poznejše razmere so ga potisnile v Kolo polskie, kjer je ostal do razpusta državnega zbora letošnjega leta. Ob zadnji volitvi je propadel. Stojalovski se je pečal posebno s socialnim vprašanjem in je izkušal organizirati na kršč. soc. temelju delavstvo v Galiciji. Naj počiva v miru.

Odsek za državne uslužbence v državni zbornici se je razdelil v pet pododsekov, in sicer: Pododsek za uradnike in služabnike, za poštarje, železničarje, oficijante in za državne delavce vseh kategorij.

Z borišča dela. V premogokopih St. Etienne se je zgodila velika nesreča. Vneli so se plini ter je nastala eksplozija. Ob času nesreče je bilo v jami nad 100 delavcev. Takojšnja reševalna akcija je spravila na dan 26 mrtvih, med njimi je tudi neki inženir, ki se je z moštvo peljal nekoliko pred nesrečo v jamo. Vzrok eksplozije še ni znan; uvedena je stroga preiskava.

Tobačno delavstvo.

V pokoj so stopile sledeče delavke: Osanič Ivana, Glavnik Ivana, Kastelic Marija. **V nedeljo 5. novembra** bo pri Sv. Jakobu ob 8. uri sv. maša za umrle člane organizacij krščansko-socialnega delavstva tobačne tovarne.

Z lastnimi močmi.

»**Mlinar in njegova hči**« se bo igrala na Vseh Svetnikov dan na Ljudskem odru popoldne ob pol 3. uri in zvečer ob pol 8. uri. Popoldanske cene so zelo, zelo nizke; večerne kot običajno. **Vstopnice** se dobe v »Katališki bukvarni« od danes naprej v **predprodaji**. Ker je na ta dan običajno velik naval, bo dobro, ako si vsakdo kupi vstopnico prej. Cene so pri popoldanski predstavi: parter vrsta I.—III. 2 K; IV.—VI 1 K 50 vin.; VII.—IX. 1 K; X., XI. 80 vin.; zofe 70 vin.; balkon 80 vin.; galerija I. vrsta 80 vin.; II., III. 60 vin.; IV., V. 50 vin.; stojišče 30 vin. Pri večerni predstavi so cene sledeče: parter vrsta I., II. 3 K; III.—V. 2 K; VI., VII. 1 K 50 vin.; VIII.—XI. 1 K; zofe 1 K; balkon 1 K; galerija I. vrsta 1 K 20 vin.; II. 1 K; III., IV. 70 vin.; V. 50 vin. Stojišče 40 vin.; dijaško stojišče 30 vin.

Javornik. Skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze je imela v nedeljo shod. Na shodu je govoril gosp. Fr. Trseglav. V uvodu svojega govora je razkrinkal hinavščino socialne demokracije glede draginje, vojske, narodnosti in vere in je prešel nato na glaven vzrok slabega gospodarskega položaja. Poslednjemu vzrok je krivično, nepravo razmerje med delavcem in delodajalcem, ki ni urejeno še po pravičnosti. Producent hoče imeti dobiček. Ko pa delavec zahteva zboljšanje plač, zviša zopet producent ceno, ker si noče zmanjšati dobiček. Na ta način pa se ne zboljša položaj delavstva. Zlasti se to pozna v železni industriji. Tu so podjetniki združeni v kartelih, ki jim prinašajo 30 do 50% dividende. Ko pa sami skrbe za svoj žep, se pa ne zmenijo za delavstvo, ker manjka pravičnosti. O kakih pogodbah z delavstvom niti ne mislijo, zato pa je potreba, da se že enkrat sklene zakon, ki bo vsaj nekoliko vplival na kartele. Da bodo pa poslanci, ki so sedaj v odseku za kartele, podučeni o željah delavstva, zato predlaga govornik končno resolucijo, ki obsega želje delavstva, katere se morajo vpoštovati pri zakonu o kartelih. Sklene naj se zakon, po katerem bodo podjetniki v kartelih prisiljeni: 1. zavarovati svoje delavstvo za slučaj brezposelnosti; 2. ustanoviti poizvedovalnico in posredovalnico za delo; 3. občeovati z delavstvom potom strokovnih organizacij; 4. napraviti dolge tarifne pogodbe z delavci, v katerih bodo navedene pravice in dolžnosti delavca in delodajalca in 5. postaviti razsojevališča delavskih sporov. — Predavanje je bilo zelo podučno, le škoda, da ni bila udeležba mnogoštevilnejša.

Umrli so sledeči člani »Prometne zveze«: 1. Viktor Lang, Steyr; 2. Ana Mathes, Bosna Brod; 3. Franc Schos, Gnič; 4. Regina Francik, Dunaj; 5. Ivan Quinger, Linc; 6. Katarina Holzinger, Wels; 7. Cecilija Knechtelsdorfer, Frankenmarkt; 8. Josef Licht, Dunaj; 9. Terezija Sorn, Hof Gastein; 10. Katarina Leonhardsberger, Hofilzen; 11. Maria Mente, Neumarkt Kallham; 12. Johan Gössner, Floridsdorf; 13. Rud. Bertold, Klösterle Arlb.; 14. Ignac Haider, Neumarkt Kallham; 15. Frančiška Liebhandt, Karlsplatz. — Za mesec november je plačati 15 smrtnih slučajev 75 vin., skupno 1 K 45 vin.

Okrožnica vodstva »Prometne zveze« na Dunaj. Kakor vsem znano, je bilo zastopstvo »Prometne zveze« dne 14. septembra pod vodstvom državnega poslanca Kemetterja in tajnika Tschulika pri sekcijem načelniku železniškega ministrstva pl. Röllu, kateri jih je v deputaciji prijazno sprejel ter popolnoma odobral stavljen spomenico zahteve železničarjev vseh kategorij: prožni, skladiški, delavniški delavci in nastavljeni vseh kategorij, čuvaji sprevodniki, premikači itd., vstevši poduradnike, kakor smo že poročali v številki »Naše Moči« od 6. oktobra. Sekcijski načelnik Röll je obljubil, da bode deloval na to, da se opravične želje železničarjev tudi izpolnijo s pripombo, da pa bode razglašeno uradno, kar je tudi bilo izdano uradnim razglasu komunike dne 17. septembra. Ker pa posebno povdarja, da je ministrstvo zboljšalo plačo železničarjem od leta 1905. do leta 1910. letno za 35 milijonov kron, nadalje da je storilo še veliko drugih ugodnosti za železničarje.

Protestne izjave so se slišale po shodih in časopisih, da katerim kategorijam je železniško ministrstvo zboljšalo plače.

Zato so poslanci Kemetter, Jerzabek, dr. Baechle in tovariši vložili na ministrstvo v državnem zboru sledečo spomenico. Ker je slavno železniško ministrstvo v uradnem razglasu komunike od dne 17. septembra izjavilo, da je od leta 1905. do leta 1910. železniškemu osebju izboljšalo plačo letno za 35 milijonov kron, odločno zahtevamo, da nam ministrstvo pojasni, katerim kategorijam se je plača zboljšala, ker kolikor nam znano, se nižjim kategorijam je le malo ali splošno ni nič plača zboljšala. N. pr. nekaterim čuvajem se je še poslabšala. Ker za kolikor so plačo zvišali, so jim pa doklade odvzeli, da jih je mnogo na slabšem, kakor pa poprejšele lansko leto se je delavcem in nižjemu osebju zboljšala plača za tri milijone kron, a jih je pa mnogo, ki se jim ni skoraj nič zboljšalo. Upamo, da bode slavno železniško ministrstvo razglasilo, katerim kategorijam se je zboljšalo in da se preuredi. — Vodstvo.

2. Seveda onim, ki imajo zlate ovratnike z bliščečimi zvezdami, njim se plače vedno zboljšavajo, ker borni trpini toliko trpijo, ko hodijo v urade za zabavo, ker drugače bi jim bilo predolgočasno, a je tudi v

uradu dolgočasno, ker pozno prihajajo in rano odhajajo, ker nimajo kaj opraviti. Le ti borni proletarci, ti pa garaj in se muči, da ti znoj razorava tvoje blede lice in ti pod težo jarma omagujejo telesne moči. Ako pa bodeš kaj pregrešil, ker te moči zapuščajo radi tvoje utrujenosti, dolgotrajne in prenapete službe, te pa nobeden ne vidi, da si mnogokrat pregrešil radi službene prenapetosti. Jih je polno gospodov s torbicami, ki hodijo okrog, kakor da bi bil največji hudo-delec in da si zaslužil, da te potegnejo na vislice. Da bi pa primerno službeni čas uredili, skrajšali in službene prenapetosti olajšali in kakšen novec plače zboljšali, da bi mogel sebe in svoje pošteno preživeti, pa ni mogoče, ker visokost gospodov še ne ve, kaj se pravi živeti in misli, da so uslužbenci nižjih kategorij in delavci še pravi sužnji 20. stoletja. Samo da oni vlečejo masne plače. Slavno ministrstvo naj nam da plačo, da bomo mogli pošteno živeti in službe olajša in primerno preuredi in videlo bode, da ne bode toliko nezadovoljnosti med proletarci in ne bo treba toliko brezpotrebni gospodov in nadzornikov, kakor jih je sedaj brez potrebe.

Z goriške proge. Prožnim čuvajem podajemo tukaj nekaj dokazov ljubezni Jugoslovancev do njih. Z znanim Škrlom na čelu so bili pri železniškem ministru in so zahtevali za prožne čuvaje 1600 kron, prve pa še omenja ne. Vsem služabnikom, ki so nameščeni s plačo pod 900 K, naj se dovoli izredno napredovanje, kaj pa naj bo z drugimi uslužbenci, tega ne omenijo ti naši jugoslovanski železničarji. Bločni čuvaji imajo zadnjo plačo 1800 K, prožni pa 576 kron. Mi bločnim čuvajem njih plače ne zavidamo, ali zakaj se je zahtevalo za bločne 200 kron več, za prožne pa ne? Poleg tega ve vsak železničar, da imajo prožni čuvaji mnogo naporenejšo službo zlasti ponoči ali pa pozimi ob slabem vremenu. Zato so pa imeli odposlanci Prometne zveze prav, ko so zahtevali za vse enako začetno plačo 1000 kron in končno 2000 kron, poleg tega pa za one uslužbenke, ki so nastavljeni z 576, 700 in 800 kronami, skrajšano izredno napredovanje. Tudi so naši poslanci zahtevali vsem čuvajem nočne doklade in boljšo službeno obleko. Glede pokojnine zahteva Prometna zveza s 30 leti celo pokojnino in eno leto naj se šteje za eno in pol službene dobe, kot imajo to že strojevodje in sprevodniki, in 25% povišanja za stanovanje.

Skupina J. S. Z. v Šmartnu pri Kranju priredi v nedeljo dne 29. t. m. ob 3. uri popoldne delavski shod. Predaval bode urednik Fr. Krhne.

Med brati in sestrami.

Iz Idrije. V nedeljo dne 22. oktobra se je vršil shod socialnih demokratov v pivarni pri Črnem orlu. Prišel je bil sam M. Čobal pravit našim rdečkarjem, kdo da je vzrok draginje. Vzrok, da je draginja tako velika, so klerikalci, zlasti Gessmann, ker je on združil kartele, najbolj je glodal dr. Šusteršiča. Nazadnje je grajal Šusteršiča, ker je govoril v državnem zboru proti uradnikom, češ da jih je preveč. Govornik Čobal se je toplo zavzel za uradnike, češ da so slabo plačani. Medtem so pa jeli socialisti zapuščati dvorano in nazadnje so še ostali v dvorani tisti fanatični »sodrugci«, ki so pripravljani na vse, tudi če bi njih voditelji jih djali iz kože in jermene strojili. Slišalo se je večeraj, kako so bili vznemirljivi in ogorčeni delavci, in rekli so: »Kje smo pa mi, nam se najslabše godi in mi občutimo, kako smo teptani, pa naj se za takega potegujem, ki mu ni treba nikoli stradati. Res narobe svet, sedaj vidimo naše delavske prijatelje, kako se za nas potegujejo!« Take in enake vzklike smo čuli. Seveda, Miha je mislil, da stojijo pred njim sodrugci iz Zagorja, zato je pa tudi klatil take, da je bilo za počt. Govornik je še Štraus, to je oni mož, ki ponavlja le tisto, kar iz »Zarje« čita. Prav kakor kakšen gramofon, vedno enoinisto. Shod se je prav žalostno končal. — Od draginje se pri nas veliko govori in piše. Čudno pa je, da ravno tisti ljudje, ki vedno kričijo o draginji, tisti jo najmanj občutijo, in to so naši socialisti in liberalci. Gosp. M. Čobal se je tako daleč potrudil k nam, da je naredil pridigo sodrugom, ki je bila gotovo precej draga. Kristan tudi pride najmanj dvakrat v mesecu v Idrijo; gotovo bo menil kdo, da v tej draginji hodijo socialisti peš, o ne, ampak prav nobel se pripelje v dvovprežnem vozu kakor kakšen baron. Kdo ga plačuje, pa vsak sam

ve. Kristan pa dela tudi svojo vilo; da v tisti vili ne bo prostora za proletarca, je samoočebno umevno. Potem pogledimo pa delavce, osobito mladino. Vsakih 14 dni imajo veselico, kjer se raja in pleše do ranega jutra, seveda vsakokrat pod drugim imenom, enkrat kot mladinska organizacija, drugič kot »Svoboda« pod nadzorstvom c. in kr. učitelja Pleskoviča. Torej prav povsod vidimo eneiniste obraze, pa naj bo shod ali plesni venček. Nadalje še pogledimo na trg, kjer se živila prodajajo. Pridejo žene od socialistov kupovat meso ali slanino, in kaj vidimo? Nobena ne vpraša, po čem je to ali ono, ampak zagradi za kos, alo brž na vago, plača, pa gre naprej. Seveda, navaden človek gliha, ker ima rad ceneje; tukaj pa nobena nič ne gliha, ker ne čutijo draginje socialisti, ampak jo vidijo bolj le v »Zarji«. Iz tega se lahko sklepa, da nam taki ne bodo nikdar kaj pametnega naredili, dokler bodo plačevali tako drage pridigarje, kakor je Čobal ali Kristan.

Iz Postojne. V času, ko se nam bližajo občinske volitve, se posebno odlikujejo nekateri postojnski liberalci v svojem agitacijskem delu. Zelo se zanima za volitve naš občinski tajnik, kateri bi najrajše vse klerikalce pustil obesiti. Svojo oliko kaže s tem, da strastno zabavlja čez naše somišljenike po gostilnah. To liberalno revše se je spozabilo, da je jako nedostojno napadel v občinski pisarni nekega revnega moža iz okolice in mu razne stvari predbačeval in s tem dokazal, koliko olike nosi njegova možata postava. Drugi pride na vrsto pri agitacijskem delu neki gosp. Dekleva kot nekak mestni oskrbnik, kateri se je javno izjavil, da on plača sto kron, da ga ne bi nobeden volil, sam zase hodi pa po vaseh agitirati in volilcem obljubuje, da jih bode davka oprostil in jim zagotavlja železnico. Brigajte se raje za druga dela, kot n. pr. za električno napeljavo, da vam ne bodo mestni delavci podpirali zidov in po cele dneve popivali na stroške mestne blagajne, da vam ne bode potreba pošiljati policajev okoli za Vas glasove pobirati, kadar pridejo zopet volitve za mestnega oskrbnika, drugače težko zmagate. Torej gospodje iz liberalnih hlevov, le pozor, če ne pridejo še druge stvari na dan!

Iz Škal—Velenje. Tukaj vam javljamo neko notico o današnjih razmerah radi Strokovne Zveze v Škalah. Tu pri nas živimo med vrstami soc. demokratov, nemčurjev, liberalcev, štajercijancev itd., a ti se vsi tako jezijo nad našo Jugoslovansko Strokovno Zvezo, da so že predlagali gospodu ravnatelju in gospodu oskrbniku tukajšnjega premogokopa, da naj se vsi tisti, ki so pri Strokovni Zvezi odstranijo, ter da se od dela odpuste in to samo zato ker so vsi pri kršč. delavski Zvezi, to je pri Jugoslovanski Strokovni Zvezi. Najhujše dela neki tovarniški nadzornik, ki oskrbuje in vlada po tukajšnji »briket tovarni«, ki je pa obenem tudi nemčur in brezverec, potem neki pisar, tudi zamrznjen nemčur in soc. demokratski vodja od tukajšnjih par klinikov, ki jih itak ni veliko. Prosimo vas, svetujte nam, kako je nam postopati proti tem zagrizencem, ki nam še celo z napadi skrivaj pretijo in to kar zavratno.

Iz Tržiča. Pred nedavnim časom je prinesla »Naša Moč« nek dopis iz Tržiča, kako tržiški delavci oziroma njih žene kupujejo na trgu za branjeve in delajo draginjo sebi in vsem ubogim delavcem. Kako je ta dopis razburil gotove prizadete ljudi, se ne da popisati. Nekateri so se jezili in se še sedaj jeze, drugi so nam prav dali. Pri vsem tem je pa ostala kupčija na trgu le pri starem. Ker ti prekupeci ne prenehajo s svojim barantanjem, pozivamo policijo, naj ona malo bolj pazi na te prekupe in če še ne bo konca jih bodemo pa prihodnjič z imeni natisnili. — V čevlarski tovarni gospoda K. B. Mallya imajo možki pri strojih takega mojstra, da je vse drugo prej samo mojster ne, če bi se le malo na delo razumil. To je neki mlečezobi fantalin, ki je privandral neke iz Nemčije, ki se pa na čevlarsko obrt prav nič ne razume, še veliko manj pa na stroje. Pripravi se večkrat, da bi popravil kak stroj, pa ga šele popolnoma pokvari, tudi nič ne gleda akoprav kak del stroja polomi, pa si naroči iz dotične tovarne nov kos, saj njega nič ne stane, saj tako gospod plača za njegovo nerodnost. Delavcu je tako škoda prikniti kak vinar k plači, pri takih stvarih se pa nič ne štediti, temveč kar petdesetake in stotake proč meče. Dobro bi bilo, da bi se temu tovarnarju enkrat oči odprle, da

bi vsaj jasno videl, kje tiči največji mol. Ta mojster zna v svoji razburjenosti, take delavce ki res kaj razumejo in znajo ter so tudi tovarni veliko pripomogli do sedanjega viška, da je na dobrem glasu, šikanirati, psovati ter rabi pri tem poslu najgrše primke. Če se v kratkem času te razmere ne izpremenijo, bodo delavci prisiljeni reči: »pa z Bogom gospod Mally, zdravi ostanite«.

Nič dobrega ne pomeni zapuščanje železničarjev soc. demokratično stranko. To je tudi strahoma povedal na zadnjem shodu »sodrug« Kopač. Povedal je, da je padlo število pri njemu organiziranih železničarjev od 29 na 19 odstotkov. Če bo šlo tako dalje, ne bo on mogel več hoditi v svilenogumijastem dežnem plašču kot sedaj. Potreba in sicer živa potreba rdečih voditeljev je, da zopet enkrat zmešajo železničarjem glave, in se s tem napolnijo blagajne. No, pa železničarji so drugih misli. Čez 50 tisoč jih je plačevalo leto za letom kronce, vedno zastoj pričakovalo uspehov, toda to ne bo šlo več tako naprej. Kdor je slišal na shodu 23. t. m. prazne besede Kopačeve, ki so bile le obljube kot vedno, ter zmerjanje nasrotnikov in vlade, ta je moral sprevideti, da ne bodo soc. demokrati nikoli nič storili zanj ampak ga le vlekli in mu praznili žepe.

Jesenice. Naši ljubi sociji so se zopet spravili nad naše konzumno društvo. Ker je isto dobilo 25.000 kg krompirja, skrbi socije, kam bodo šli klerikalci, ki jih je komaj peščica, s krompirjem. Mi jim povemo, da smo zvedeli iz zanesljivega vira, da so ves krompir vzeli člani po 8 K 50 vin. 100 kg. V rdečem konzumu, ki je pod jerobstvom, pa prodajajo krompir kilogram po 15 vin. To so tisti ljudje, ki nimajo drugega dela, ko vpiti proti draginji v nadi, da s tem pomnože proletarijat. Konzum pod jerobstvom naj tudi sam odpravlja draginjo, ako mu je kaj za dejanja in ne samo za prazno vpitje. A vam je le za napade, pričeli ste jih na naše združništvo, a mi bomo odgovarjali in odkrivali draginjo iz rdeče prodajalne. Ako hočete boj na tem polju, mi smo pripravljeni in se ne bojimo. Videlo se bo, kdo bo prej omagal. Vi niste še iznašli strojnih pušk, ki bi škodovala nam.

Gorje pri Bledu. Resolucije. (Dalje.)

4. Tudi delavci na postajah in v skladiščih prosijo gg. poslance S. L. S., da se z vso odločnostjo zavzamejo za zahtevo, da bi bili stalno z dekretom nameščeni, kot je to pri delavstvu v delavnicah že uvedeno. — Splošne delavske zahteve: 1. Stalnemu delavstvu se naj dajo legitimacije, kot aktivnemu osebju, ker s tem železniška uprava le prihrani na materialu in v pisarnah. 2. Že tako težko pričakovani delavni red naj se kmalu izda. 3. Zvišanje bolniške podpore od 60% na 80% in za oženjene od 70% na 90%. 4. Zvišanje provizije na 100%. 5. Dopust, kakor je pri južni železnici že uveden. 6. Minimalna dnevna plača bodi 3 krone, za rokodelce 4 krone, katera se naj po draginjskih razmerah primerno zviša. Napredovanje avtomatično vsake dve leti za 20 vinarjev. 7. Delavna obleka iz cvilka, kakor jo dobe delavci pri brzojavni upravi. 8. Definitivno nastavljenje z dekretom, kot pri prožnih delavcih pod št. 7. in postajnih delavcih pod št. 4. omenjeno. 9. Draginjska doklada tudi za delavstvo. — **Postajni in bločni čuvaji.** 1. Skrajšanje službenega časa z gostim prometom na 12 ur službe in 24 ur prosto, oziroma z manjšim prometom na 16 ur službe in na 24 ur prosto. 2. Imenovanje bločnih čuvajev za bločne služabnike (Blok-signalniener) in imenovanje istih pri plači 1200 kron za poduradnike. 3. Oprostitev vsega podrobnega dela, kot snaženje ogibal in delo v skladiščih itd. — **Prožni čuvaji.** 1. Službeni čas se naj zniža pri gostem prometu na 16 ur službe in 24 ur prostega časa, oziroma 16 ur službe in 16 ur prosto in to pri manjšem prometu. 2. Oprostitev podrobnega dela, kot navijanje vijakov in žeblicev na tračnicah in druga dela. — **Splošne zahteve čuvajev in drugih uslužbencev.** 1. Draginjska doklada naj se da vsem brez razlike, tudi delavcem 20%. 2. Draginjska doklada naj se raztegne do Jesenic, ker v teh krajih, od Bohinjske Bistrice do Jesenic, je vse dražje zaradi tujskega prometa kakor od Podbrda naprej, kar železniška uprava sama spozna, ker dovoljuje prosto vožnjo v nakup živil v Gorico. Ista naj bo tudi za delavstvo. 3. Znižanje avtomatike za starejše čuvaje, ker ti so v veliko slučajih na isti plačilni stopinji kot mlajši čuvaji, in sicer za čuvaje nad 5 let službe dveletna avtomatika (dokler se

ista v splošno ne uvede). Nad deset službenih let 1½letna avtomatika. Nad 15 službenih let enoletna avtomatika. 4. Čuvajem se naj da obleka v isti kvaliteti in z istim predpisanim časom za nositi kot drugim uslužbencem, vrh tega naj se da na izbiro dolg kožuh, kot je sedaj v navadi, ali kratkega, kot je za premikače predpisan. — **Splošne zahteve vseh uslužbencev in delavcev.** 1. Draginjska doklada za vse, tudi za delavce 20%. 2. Prosta vožnja v nakup živil se naj preuredi, da se bo poljubno kupovalo potrebščine, ker s tem se bo tudi nekoliko odpomoglo neznosni draginji. 3. Prosta volitev zdravnika. 4. Znižanje službenih let na 30 let. Vsemu eksekutivnemu osebju se naj vračuna 1 leto za 1½ leta. 5. Dva prosta dneva v mescu vsem, tudi delavcem. 6. Vsemu osebju se naj dajo tozadnevni predpisi, kot: bolniška blagajna, penzijski, oziroma provizijski sklad, davčni, disciplinarni in od nezgodne zavarovalnice v dotičnem deželni jeziku. 7. Delovodjem, preddelavcem in delavcem v Bohinjskem predoru naj se da predorska doklada, kot jo imajo že vsi drugi, prožni in signalni mojster, signalni ključavničar in tudi čuvaji. Ker ti morajo biti neprenehoma v predoru, kar prvim trem (prožni in signalni mojster ter signalni ključavničar) ni treba. 8. Shod tudi odločno protestira, da železniška uprava najame za vsako večje delo tuje delavce, medtem ko se domače prezira in odrija. Tu veljaj geslo: najprej kruha domačinom. 9. Shod tudi z vso odločnostjo protestira, da nekateri višji predpostavljeni in tudi nižji uslužbenci zasmehljivo in zaničljivo pri vsaki priliki govore o naših državnih in deželnih poslancih. Mi našim gospodom državnim in deželnim poslancem zaupamo in tudi vemo, da se bodo z vso le njim dano odločnostjo za naše opravičene zahteve zavzeli. Še enkrat: mi jim zaupamo, ker vemo, da za nas delajo.

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo „Naša moč“. Cim več naročnikov, tem večji vpliv bo imelo Vaše glasilo.

SVOJI K SVOJIM! :: :: SVOJI K SVOJIM!

Priporoča se delavcem in delavkam

P. Vrtačnik, krojač

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

— Najnižje cene. Hitra postrežba. —

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 4 krone.

Cene inseratom so:

za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 6.

A. ŽIBERT

-- LJUBLJANA --

PREŠERNOVA ULICA

PRIPOROČA SVOJO VELIKO

ZALOGO ČEVLJEV

DOMAČEGA IZDELKA.

Najboljša, najsigurnejša

prilika za štedenje!

Denarni promet l. 1909 čez 83 milijonov K.

Stanje vlog čez 21 milijonov K.

Lastna glavica

K 503.575-98.

Ljudska posojilnica

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8

prilicje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema **hranilne vloge** vsak de-

lavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure pop.
ter jih obrestuje **4½%** brez

po **100 kron čistih 4-50 na leto.**

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj
prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-
hranilnične položnice na razpolago.

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik; **Josip Šiška**, stolni kanonik, podpred.; **Odborniki:** **Anton Belec**, posest., podj. in trg. v Št. Vidu n. Lj.; **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in dež. posl.; **Anton Kobl**, posest. in trg., Breg pri Borovni.; **Karol Kauschegg**, veleposest. v Ljubljani; **Marija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani; **Ivan Krežar**, svetnik trg. in obrt. zborn. in hišni posest. v Ljubljani; **Fran Lesković**, hišni posestnik in blag. „Ljudske posojil.“; **Ivan Pollak ml.**, tov.; **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani; **Gregor Šlibar**, župnik na Rudniku.

Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh vseh veselih in žalostnih
dogodkih „Slovenske Straže“!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. MERSOL

LJUBLJANA, Mestni trg št. 13.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, no-
gavic, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov,
zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke.

Novosti
v konfekciji za dame.

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštne prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so najbolj tr-
pežne in natančne, dobe
se pri

Fr. Čudna

urarja in trgovca v Ljubljani
delničar in zastopnik
švicarskih tovarn „Uni-
on“ v Bielu in Genovi.

700 Uhani, prstani, briljanti. 1
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

Agitirajte za naše glasilo
„Naša Moč“!

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)
LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila

Postrežba poštena in zanesljiva.
Cene najnižje.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina za:
gospode, dame, dečke, deklice

Ljubljana

Pred škofojo 19.

Lekarna „PRI KRONI“ M. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste
priporočata sledeča zdravila:

Balm proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6
steklenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč,
steklenica 40 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu,
steklenica 20 vin.
„Sladin“ za otroke.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
30 vin.
Posipalni prašek, proti ognj-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljice
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju
po udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstra-
nitev kurjih oces, bradavic in
trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripo-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kr. 60 vin., in 4 kr. 80 vin.
Železnate kroglice, proti bled-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 60 vin.

**Dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

JOSIP VIDMAR, tovarna dežnikov, Ljubljana

Pred škofojo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.

Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Usojam si naznaniti častitim odjemalcem, da
sem odprl na Tržaški cesti št. 1

„pri Kerčonu“ filialo

moje trgovine z železnino, hiš-
nega in kuhinjskega orodja.

Blagovolite mi tudi nadalje ohraniti cenjeno
naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem **Stefan Nagy**

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. ŠMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši „KMETSKE
POSOJILNICE“ nasproti gostilne pri „FIGOVCU“.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

IVAN JAR IN SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

